

Udekorowani Krzyżem Wolności i Solidarności w Poznaniu 16 czerwca 2021 r.

Zenon Biegański

Zatrzymany 10 lipca 1956 r. w związku z podejrzeniem o czynny udział w Poznańskim Czerwcu 1956 r. 12 lipca 1956 r. został tymczasowo aresztowany na mocy postanowienia Prokuratury Wojewódzkiej w Poznaniu. Areszt uchylono postanowieniem Sądu Powiatowego w Poznaniu w dniu 6 października 1956 r. Śledztwo zostało umorzone na mocy postanowienia Prokuratury Wojewódzkiej w Poznaniu z dnia 21 grudnia 1956 r.

Inicjator: *Związek Powstańców Poznańskiego Czerwca 1956 r. „Niepokonani”*

Jan Buda

W latach 1980–1981 członek Komitetu Założycielskiego NSZZ „Solidarność” przy KWB „Adamów” w Turku oraz wiceprzewodniczący Sekcji Krajowej Górnictwa i Energetyki w Katowicach. Współorganizował strajki oraz akcje protestacyjne. Od 1982 r. współtworzył Duszpasterstwo Ludzi Pracy, organizował marsze w rocznice wprowadzenia stanu wojennego, comiesięczne msze za Ojczyznę oraz coroczne wyjazdy na Wykus z żołnierzami Zgrupowania Partyzanckiego AK „Ponury”. W 1988 r. Jan Buda wszedł w skład Komitetu Założycielskiego NSZZ „Solidarność” przy KWB „Adamów”.

Inicjator: *Organizacja Podzakładowa NSZZ „Solidarność” PAK KWB Adamów S.A. w Turku*

Tomasz Cieślik

Jako student Politechniki Poznańskiej (PP) był w 1981 r. członkiem Niezależnego Zrzeszenia Studentów. W 1982 r. należał do niezależnej grupy studentów PP, która przyjęła nazwę KOS „40 i 4”. Kolportował niezależne wydawnictwa, malował hasła antyreżimowe (np. na poznańskich tramwajach). Utrzymywał kontakt z wydawcami poznańskiego podziemnego czasopisma „Veto”. W okresie od stycznia do września 1982 r. drukował podziemne wydawnictwo studentów PP, dwutygodnik „Bibuła”. Ukrywał się przed aresztowaniem, był poszukiwany przez Prokuraturę Wojsk Lotniczych w Poznaniu. Ujawnił się 22 sierpnia 1983 w związku z ogłoszoną amnestią. W latach 1988–1989 zajmował się drukiem pism i książek poznańskiego oddziału „Solidarności Walczącej”.

Inicjator: *Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Poznaniu*

Michał Dering

Michał Dering był przewodniczącym NSZZ „Solidarność” w Rejonowym Przedsiębiorstwie Melioracyjnym w Wałczu. W zakładzie pracy zajmował się m.in. organizowaniem strajków, za co 13 grudnia 1981 r. został internowany i osadzony w Ośrodku Odosobnienia we Wronkach. Następnie przebywał w Ośrodku Odosobnienia w Gębarzewie. 30 lipca 1982 r. został przewieziony do Zakładu Karnego w Kwidzynie. Z internowania zwolniony 26 listopada 1982 r. Po zwolnieniu z internowania nadal inwigilowany przez Służbę Bezpieczeństwa.

Inicjator: *Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Poznaniu*

Bogusław Dzido

Nauczyciel w Liceum Ogólnokształcącym w Łukowie. W marcu 1981 r. współtworzył Tymczasowy Komitetu Założycielski „Oświata”, a następnie został wybrany wiceprzewodniczącym MKZ NSZZ „Solidarność” pracowników Oświaty i Wychowania w Łukowie. Uczestniczył w zjazdach krajowych w Warszawie, Opolu i Gdańsku. Za swoją działalność na podstawie decyzji Komendanta Wojewódzkiego MO w Siedlcach internowany

13 grudnia 1981 r. Przebywał w Ośrodkach Odosobnienia we Włodawie, Białej Podlaskiej i Lublinie, skąd został zwolniony 29 kwietnia 1982. W 1983 r. wraz z rodziną wyemigrował do Kanady.

Inicjator: *Ogólnopolskie Stowarzyszenie Internowanych i Represjonowanych*

Jerzy Fischbach

W 1980 r. był założycielem i pierwszym przewodniczącym NSZZ „Solidarność” w Spółdzielni Inwalidów „Inplast” w Poznaniu. W stanie wojennym udzielał darmowej pomocy lekarskiej członkom NSZZ „Solidarność” i ich rodzinom. Docierał do internowanych, aby sprawdzić ich stan zdrowia, dostarczał im lekarstwa oraz środki opatrunkowe. W latach 1981–1989 zajmował się kolportażem wydawnictw podziemnych (m.in. „Obserwatora Wielkopolskiego”, paryskiej „Kultury”). Działalność związkową kontynuował po zakończeniu stanu wojennego w Wojewódzkim Szpitalu Zespolonym w Poznaniu, gdzie z ramienia „Solidarności” był głównym negocjatorem z dyrekcją.

Inicjator: *Zarząd Regionu Wielkopolska NSZZ „Solidarność”*

Jerzy Gaj

Jerzy Gaj od września 1980 r. był członkiem NSZZ „Solidarność”. W marcu 1981 r. był jednym ze współzałożycieli Wielkopolskiego Komitetu Więzionych za Przekonania. Od kwietnia 1981 r. był członkiem Społecznego Komitetu Obchodów 25. rocznicy Poznańskiego Czerwca 1956 r. 1 sierpnia 1981 r. został kierownikiem Działu Informacji Zarządu Regionu. W związku z kolportażem plakatu „Cyrk gospodarczy” został objęty śledztwem prowadzonym przez Prokuraturę Wojewódzką w Poznaniu. Na mocy postanowienia z 25 października 1982 r. śledztwo umorzono. 5 stycznia 1982 r. został zatrzymany, a następnie internowany w Ośrodku Odosobnienia w Gębarzewie, a następnie Kwidzynie. Podczas pacyfikacji ośrodka w Kwidzynie w dniu 14 sierpnia 1982 r. został dotkliwie pobity. Zwolniony z internowania w dniu 12 października 1982 r. W styczniu 1982 r. zwolniony z pracy w Zakładach Metalurgicznych Pomet w Poznaniu. W latach 1984–1989 był członkiem Międzyzakładowej Rady „Solidarności” w Poznaniu.

Inicjator: *Zarząd Regionu Wielkopolska NSZZ „Solidarność”*

Jan Gierasimowicz

Po wprowadzeniu stanu wojennego kontynuował działalność antykomunistyczną w ramach „Podziemia NSZZ »Solidarność« Ziemi Świebodzińskiej”, której był współzałożycielem. Zajmował się sporządzaniem i rozpowszechnianiem ulotek, plakatów i periodyków. Za swoją działalność został zatrzymany 22 marca 1982 r., a następnie aresztowany. Wyrokiem Sądu Śląskiego Okręgu Wojskowego we Wrocławiu z 17 czerwca 1982 r. został skazany na karę 2 lat pozbawienia wolności w zawieszeniu na 3 lata. Areszt tymczasowy Sąd uchylił z dniem 17 czerwca 1982 r.

Inicjator: *Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Poznaniu*

Leszek Jędras

Jako pracownik Zakładów Przemysłu Metalowego H. Cegielski w Poznaniu w latach 1980–1981 był członkiem NSZZ „Solidarność”. Po podjęciu studiów na Uniwersytecie im. A. Mickiewicza w Poznaniu zrezygnował z pracy. Jako student Wydziału Historycznego UAM zaangażował się w działalność opozycyjną. Został zatrzymany 3 lutego 1983 r. i osadzony w areszcie, gdzie przebywał do 25 lipca 1983 r. Postawiono mu zarzut przechowywania, przewożenia i rozpowszechniania podziemnych wydawnictw, m.in. „Obserwatora

Wielkopolski”. 8 sierpnia 1983 r. umorzono postępowanie karne na mocy amnestii.

Andrzej Lech Judek

Od stycznia 1981 r. był aktywnym działaczem NSZZ „Solidarność” w Wielkopolskich Zakładach Teleelektronicznych „Telkom-Teletra”. Brał udział w tworzeniu struktur związkowych w ww. zakładach i był wiceprzewodniczącym komisji zakładowej. Ponadto został delegatem na I Walne Zebranie Delegatów Regionu Wielkopolska NSZZ „Solidarność”. Od lipca do grudnia 1981 wiceprzewodniczący Zarządu Regionu. Za swoją działalność był internowany od 13 grudnia 1981 r. do 9 grudnia 1982 r. w Ośrodku Odosobnienia w Gębarzewie, a następnie w Kwidzynie, gdzie został pobity podczas protestu internowanych. W kolejnych latach kontynuował działalność antykomunistyczną: w maju 1987 r. uczestniczył w manifestacji przy kościele pw. Najświętszego Zbawiciela w Poznaniu, od 1988 r. był członkiem Zarządu Wielkopolskiego Klubu Politycznego „Ład i Wolność”. Współpracował też ze środowiskiem NZS przy Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Działalność opozycyjną prowadził do 1988 roku.

Inicjator: *Zarząd Regionu Wielkopolska NSZZ „Solidarność”*

Hieronim Kawka

jako pracownik Fabryki Lokomotyw i Wagonów W-3 Zakładów Przemysłu Metalowego „H. Cegielski” w Poznaniu prowadził zagrożoną karą działalność antykomunistyczną, brał czynny udział w kolportażu ulotek oraz nielegalnych wydawnictw sygnowanych przez „Solidarność” („Obserwator Wielkopolski”, „Hipolit”). Był aktywnym uczestnikiem manifestacji rocznicowych w stanie wojennym i latach 80. oraz mszy za Ojczyznę, odprawianych w poznańskich kościołach. Brał udział w pilnowaniu grobu zamordowanego księdza Jerzego Popiełuszki przy parafii pw. Stanisława Kostki w Warszawie. Udostępniał swoje mieszkanie na spotkania działaczy niepodległościowych.

Inicjator: *Zarząd Regionu Wielkopolska NSZZ „Solidarność”*

Mikołaj Kornel Kotlarek

Jako student Politechniki Poznańskiej był w składzie redakcji podziemnego pisma „Bibuła” – dwutygodnika wydawanego w Poznaniu od kwietnia do sierpnia 1982 r. Uczestnik akcji malowania napisów (np. na tramwajach przy Rondzie Rataje). Został zatrzymany w dniu 8 września 1982 r. w związku z podejrzeniem o druk i kolportaż ulotek oraz wydawnictw podziemnych. Areszt uchylono 5 stycznia 1983 r. Wyrokiem Sądu Wojsk Lotniczych w Poznaniu z 9 maja 1983 r. został skazany na 1 rok pozbawienia wolności w zawieszeniu na 2 lata.

Inicjator: *Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Poznaniu*

Barbara Krawiec

Była jednym z inicjatorów powstania Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” w Spółdzielni Inwalidów „Start” w Lesznie. Jako wiceprzewodnicząca Komisji Zakładowej dostarczała wszelkie materiały do Zarządu Regionu NSZZ „Solidarność” (ulotki, ogłoszenia, gazetki). Sporządziła matrycę, którą wykorzystywano do powielania ulotek, za co została aresztowana w dniu 4 marca 1982 r. Areszt uchylono 9 kwietnia 1982 r. Decyzją Sądu Wojsk Lotniczych w Poznaniu, Barbara Krawiec została skazana na karę 1 roku pozbawienia wolności w zawieszeniu na 3 lata i 10 tys. zł grzywny.

Inicjator: *Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Poznaniu*

Zbigniew Krysztofiak

Od września 1980 r. działał w strukturach NSZZ „Solidarność”. Był wybrany na przewodniczącego NSZZ „Solidarność” w Zarządzie Dróg i Mostów w Poznaniu. Był delegatem na Walne Zebranie Delegatów NSZZ „Solidarność” Wielkopolska. Zaopatrywał w materiały związkowe zakłady pracy. W stanie wojennym był właścicielem sklepu motoryzacyjnego w Poznaniu, w którym prowadził „skrzynkę kontaktową” dla podziemnych struktur „Solidarności”. Sklep był też wykorzystywany do kolportażu prasy i wydawnictw podziemnych. W latach 1983–1984 rozprowadzał materiały drukowane przez wydawnictwo Awers, w tym kalendarze oraz znaczki poczty podziemnej. Wspomagał finansowo rodziny osób internowanych. W podziemnych strukturach NSZZ „Solidarność” działał od wprowadzenia stanu wojennego do 1989 r.

Inicjator: *Zarząd Regionu Wielkopolska NSZZ „Solidarność”*

Lidia Katarzyna Kuśmirek

W okresie od marca 1983 r. do września 1985 r. użyczyła mieszkania na potrzeby drukarni podziemnej. Razem z Krzysztofem Cnotalskim i Andrzejem Radke wykonywała ulotki kolportowane podczas manifestacji i okolicznościowych rocznic patriotycznych. Dla podziemnej „Solidarności” Zakładów Przemysłu Metalowego H. Cegielski Poznań drukowano gazetkę „Hipolit” do aresztowania we wrześniu 1985 r. Andrzeja Radke. Od listopada 1985 r. do lipca 1986 r. wraz z Krzysztofem Cnotalskim drukowała podziemne wydawnictwa oraz ulotki, a od stycznia 1989 r. do maja 1989 r. przygotowywała klisze do wydawnictw „Solidarności Walczącej”.

Inicjator: *Zarząd Regionu Wielkopolska NSZZ „Solidarność”*

Jacek Jerzy Losiak

W latach 1980–1981 inicjował i prowadził na terenie zakładu działalność opozycyjną. Publicznie wypowiadał się przeciwko ustrojowi, członkom rządu i PZPR. Był inicjatorem i wiceprzewodniczącym w Komisji Zakładowej Niezależnych Samorządnych Związków Zawodowych „Solidarność” Ziemia Kościańska przy WWT, określanej jako ekstremalne skrzydło „Solidarności”. Za swoją działalność decyzją Komendanta Wojewódzkiego MO w Lesznie został internowany w Ośrodku Odosobnienia w Ostrowie Wielkopolskim oraz w Głogowie, gdzie przebywał w okresie od 13 grudnia 1981 r. do 4 lutego 1982 r. Był inwigilowany przez Służbę Bezpieczeństwa również w okresie 1982–1986.

Inicjator: *Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Poznaniu*

Waldemar Jerzy Łoboda

Zajmował się m.in. drukiem niezależnego pisma politycznego pod nazwą „Kraj”, był zaangażowany w działalność opozycyjną w ramach struktur „Solidarności”, za co decyzją komendanta wojewódzkiego MO w Lublinie dnia 13 grudnia 1981 r. został internowany i osadzony w ośrodku odosobnienia we Włodawie. Zwolniony z internowania został 4 lutego 1982 r.

Inicjator: *Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Poznaniu*

Jerzy Majchrzak

Brał czynny udział w Powstaniu Poznańskim Czerwiec ‘56 r., w wyniku czego został postrzelony w kolano. Od 1980 r. był członkiem NSZZ „Solidarność”. Brał udział w spotkaniach z działaczami NSZZ „Solidarność”, podczas których przekazywał relacje uczestników i świadków Powstania Poznańskiego Czerwiec ‘56 r. W stanie wojennym dostarczał młodzieży oporniki, symbolizujące sprzeciw wobec władzy komunistycznej. Kolportował bezdebitowe

wydawnictwa. Współpracował ze strukturami poznańskiego oddziału „Solidarności Walczącej”. Udostępnił mieszkanie, należące do jego matki, działaczom „Solidarności Walczącej”, w celu drukowania w nim bezdebitowych wydawnictw. W związku ze swoją działalnością był śledzony przez funkcjonariuszy SB. W 1989 r. został członkiem-założycielem Stowarzyszenia „Poznański Czerwiec '56”.

Inicjator: *Stowarzyszenie „Poznański Czerwiec '56”*

Roman Marzuchowski

Był sekretarzem Komitetu Organizacyjnego NSZZ „Solidarność” w Zespole Opieki Zdrowotnej w Turku. Po wprowadzeniu stanu wojennego nie zaprzestał aktywności związkowej i w latach 1981–1985 uczestniczył w działaniach organizacji. Brał udział w konspiracyjnych spotkaniach działaczy Związku oraz organizował pomoc dla osób internowanych. Zajmował się także drukowaniem materiałów NSZZ „Solidarność”. Utrzymywał ponadto kontakt ze strukturami niepodległościowymi w Koninie. W związku z prowadzoną działalnością był typowany do zwolnienia z pracy.

Janusz Matysiak

Był członkiem NSZZ „Solidarność” przy Politechnice Poznańskiej. Po wprowadzeniu stanu wojennego kontynuował działalność opozycyjną w podziemnej organizacji „Ruch Wolnej Inteligencji”, działającej w ramach nielegalnych struktur „Solidarności” Regionu Wielkopolska. Janusz Matysiak brał udział w tworzeniu, przechowywaniu i kolportażu pisma „Solidarni”. Za swoją działalność został aresztowany oraz przedstawiono mu zarzuty uczestniczenia w zebraniach i konspiracyjnych spotkaniach członków NSZZ „Solidarność” w okresie od 13 grudnia 1981 r. do 11 października 1982 r. oraz sporządzania, przechowywania i rozpowszechniania nielegalnego pisma „Solidarni” na terenie Poznania i okolic w okresie od lutego 1982 do lutego 1983 r. Postanowieniem Prokuratury Wojewódzkiej w Poznaniu od 1 marca 1983 r. był tymczasowo aresztowany. Z aresztu został zwolniony 26 lipca 1983 r. Postanowieniem Sądu Wojewódzkiego w Poznaniu z 22 sierpnia 1983 roku postępowanie karne wobec Janusza Matysiaka zostało umorzone.

Inicjator: *Zarząd Regionu Wielkopolska NSZZ „Solidarność”*

Maria Matysiak

Od września 1981 roku do 13 grudnia 1981 roku sekretarka Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” przy Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Po wprowadzeniu stanu wojennego prowadziła działalność opozycyjną w ramach podziemnych struktur Solidarności. Maria Matysiak brała udział w druku oraz kolportażu pism i urzędzeń służących do ich wytwarzania: „Solidarni” i „Poznań – organów prasowych Tymczasowego Zarządu Regionu „Solidarności” w Poznaniu. Za swoją działalność została aresztowana 27 lutego 1983. Zwolniona na mocy amnestii 26 lipca 1983. W latach 1983–1989 kolportowała podziemne wydawnictwa (m.in. NOWa, CDN, Suplement, Errata, Krag).

Inicjator: *Zarząd Regionu Wielkopolska NSZZ „Solidarność”*

Henryk Mieloszyński

W latach 1982–1989 działacz podziemnych struktur NSZZ Solidarność. Jako aktywny członek Komitetu Strajkowego w HCP w Poznaniu, brał udział w drukowaniu i kolportażu wydawnictw bezdebitowych, nawoływał załogę do strajku okupacyjnego, a jego mieszkanie było wykorzystywane jako kontakt ze strukturami tajnej komisji w zakładzie pracy. Rozpracowywany w ramach sprawy operacyjnego sprawdzenia krypt. „Strajk”.

Inicjator: *Organizacja Międzyzakładowa NSZZ Solidarność w HCP w Poznaniu Komisja Emerytów i Rencistów*

Maciej Pawlak

Od 1980 r. aktywnie działał w strukturach „Solidarności” oraz Związku Młodzieży Demokratycznej w Kaliszu. Był radcą prawnym Międzyzakładowego Komitetu Założycielskiego, a następnie Zarządu Regionu NSZZ Solidarność w Kaliszu oraz przewodniczącym Zespołu Interwencyjnego Komisji ds. Praworządności przy MKZ w Kaliszu. Od 7 stycznia 1982 r. do 20 lutego 1982 r. był internowany. Przebywał w Ośrodku Odosobnienia w Ostrowie Wlkp., a następnie w Głogowie. Po zwolnieniu z internowania nadal prowadził działalność podziemną. W 1983 r. wraz z rodziną wyjechał do Francji, gdzie utrzymywał kontakty z „Biurem Solidarności” we Francji, wspierał materialnie działających konspiracyjnie członków NSZZ „Solidarność” w kraju oraz dostarczał im wydawnictwa bezdebitowe.

Inicjator: Joanna Lichocka Posłanka na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej

Tadeusz Perlak

Był aktywnym członkiem NSZZ „Solidarność” Rolników Indywidualnych na terenie województwa zielonogórskiego w latach 1982–1989. Po wprowadzeniu stanu wojennego prowadził działalność podziemną: ukrył przed SB dokumentację związkową, przekazywał wiadomości od internowanego Andrzeja Perlaka członkom związku, pełnił też funkcję łącznika z „Solidarnością Walczącą”, Agencją Informacyjną „Solidarności” oraz Krajową Agencją Terenową. Działał również w Duszpasterstwie Rolników Diecezji Gorzowskiej, pomagając w organizacji sympozjów, spotkań i pielgrzymek oraz kolportując ulotki. Ponadto był członkiem konspiracyjnej Wojewódzkiej Rady Rolników „Solidarności” w latach 1987–1988.

Inicjator: *Stowarzyszenie Represjonowanych w PRL Ziemi Lubuskiej*

Jerzy Marek Pobiaryzyn

Po wprowadzeniu stanu wojennego 13 grudnia 1981 r. włączył się w działalność podziemnych struktur „Solidarności” w Trzciance. W jego domu zorganizowano podziemną drukarnię. Jerzy Pobiaryzyn czynnie uczestniczył w druku ulotek, plakatów oraz pisma podziemnego „Lech”, zajmował się kolportażem na terenie Trzcianki, rozlepał plakaty, wykonywał napisy z hasłami niepodległościowymi na murach i ulicach miasta. Od września 1982 r. do sierpnia 1983 r. w jego domu ukrywał się poszukiwany przez Służbę Bezpieczeństwa działacz podziemnej „Solidarności” Jacek Ciechanowski. Jerzy Pobiaryzyn w strukturach podziemnych działał do 1989 r.

Inicjator: *Zarząd Regionu Wielkopolska NSZZ „Solidarność” w Poznaniu*

Marian Jan Przybylski

W 1987 r. podjął działalność w podziemnych strukturach Wielkopolskiego Komitetu Oporu Rolników w Poznaniu. Dostarczał drukarzom w Żabnie koło Mosiny papier, matryce, żywność. Brał czynny udział w uroczystościach organizowanych przez podziemie antykomunistyczne z okazji rocznic podpisania porozumień rzeszowsko-ustrzyckich oraz w spotkaniach organizowanych przez Uniwersytet Ludowy w Biechowie. Brał udział w akcjach protestacyjnych przeciwko budowie elektrowni atomowej w Klempiczu organizowanych przez Wielkopolskie Seminarium Ekologiczne. W 1988 r. udzielał się w reaktywowaniu jawnej działalności związkowej przez tworzenie gminnych komitetów rolniczej „Solidarności” w województwie poznańskim.

Inicjator: *Stronnictwo Ludowe „Ojcowizna”*

Maciej Bogumił Rosiak

Działacz NSZZ „Solidarność” w Koninie, internowany 16 grudnia 1981 r. na podstawie decyzji komendanta wojewódzkiego MO w Koninie, przebywał w Ośrodku Odosobnienia w Mielęcinie do 20 stycznia 1982 r. Był zaangażowany w kolportaż nielegalnych wydawnictw na terenie Zakładów Przemysłu Jedwabniczego „Miranda” w Turku, w związku z czym 18 lipca 1984 r. prokurator Prokuratury Wojewódzkiej w Koninie przedstawił mu zarzuty. Śledztwo zostało umorzone dnia 27 lipca 1984 r. na podstawie amnestii.

Inicjator: *Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Poznaniu*

Tadeusz Szczepiński

W latach 1982–1989 był czynnym działaczem NSZZ Rolników Indywidualnych „Solidarność” na terenie gminy Ceków-Kolonia oraz sąsiednich gmin. Współpracował z ośrodkiem opozycyjnym przy kościele oo. Jezuitów w Kaliszu. Brał udział w kolportażu podziemnej prasy i ulotek oraz propagował idee Solidarności wśród rolników. Brał udział w manifestacjach niepodległościowych. W związku ze swoją działalnością w 1983 r. został zwolniony z pracy, a następnie przez blisko 2 lata uniemożliwiano mu podjęcie stałej pracy zgodnej z jego rolniczym wykształceniem.

Marek Aleksander Turno

Jako student Wydziału Rolnego Akademii Rolniczej był w 1980 r. jednym z założycieli i aktywnym działaczem Niezależnego Zrzeszenia Studentów na swojej uczelni. Był drukarzem, kolporterem wydawnictw NZS. W 1981 r. był współzałożycielem Wydawnictwa Społeczno-Politycznego Korekta. 13 stycznia 1982 r., w związku z rozwiązaniem NZS, przeprowadzono z nim rozmowę ostrzegawczą. W tym samym dniu został zatrzymany i internowany w Ośrodku Odosobnienia w Gębarzewie. Z internowania został zwolniony 24 marca 1982 r. Po zwolnieniu z internowania nadal był inwigilowany przez Służbę Bezpieczeństwa. Zastrzeżono mu wyjazdy zagraniczne; przeprowadzano kontrole administracyjne i finansowe dotyczące jego prywatnego zakładu rzemieślniczego. W latach osiemdziesiątych zajmował się drukiem pisma „Obserwator Wielkopolski”.

Inicjator: *Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Poznaniu*

Jerzy Kazimierz Walerjańczyk

Był inwigilowany przez Służbę Bezpieczeństwa w okresie od 1981 r. do 1989 r. Na terenie Gniezna kolportował nielegalny biuletyn „Piast”. W okresie działalności NSZZ „Solidarność” wchodził w skład zarządu Komisji Zakładowej. Zarówno w okresie stanu wojennego jak i później, prowadził działalność antykomunistyczną.

Inicjator: *Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Poznaniu*

Pośmiertnie:

Wojciech Garczyński (1942–2002)

Jako stomatolog w Chodzieskich Zakładach Porcelany i Porcelitu w Chodzieży oraz na terenie miasta Chodzieży w okresie od 15 grudnia 1981 do października 1989 roku prowadził działalność w ramach podziemnej „Solidarności”. Wraz z Jackiem Garsteckim oraz Sylwestrem i Felicją Straga zajmował się kolportażem ulotek, gazetek i czasopism drugiego obiegu. W okresie stanu wojennego udzielał pomocy osobom represjonowanym oraz internowanym. W związku ze swoją działalnością był inwigilowany przez Służbę Bezpieczeństwa.

Inicjator: *Organizacja Międzyzakładowa NSZZ „Solidarność” Koło Emerytów i Rencistów „Niepokorni” w Pile*

Julian Kubiak (1937–1995)

Podczas studiów na Wyższej Szkole Rolniczej w Poznaniu był członkiem założonego w grudniu 1956 r. „Zrzeszenia Studentów Katolików”, przekształconego następnie w „Studencki Komitet Pomocy Więźniom Politycznym”, który zajmował się niesieniem pomocy materialnej więźniom politycznym oraz och rodzinom. Julian Kubiak brał udział w akcji wysyłania paczek żywnościowych osobom uwięzionym we Wronkach i Strzelcach Opolskich. W sierpniu 1980 r. był jednym z założycieli, a następnie przewodniczącym Komisji Zakładowej NSZZ Solidarność w Wielkopolskich Fabrykach Mebli w Obornikach Wlkp. Członek Zarządu Regionu NSZZ „Solidarność” Wielkopolska, wybrany na I Krajowy Zjazd Delegatów NSZZ „Solidarność” w Gdańsku. Za swoją działalność internowany od 13 grudnia 1981 do 6 lipca 1982 r., przebywał w Ośrodku Odosobnienia w Gębarzewie. Po zwolnieniu z internowania włączył się w tworzenie Klubu Inteligencji Katolickiej w Obornikach Wlkp., był jednym z organizatorów Dni Kultury Chrześcijańskiej w Obornikach Wlkp. W latach 1982–1989 brał udział w manifestacjach organizowanych przez nielegalne struktury NSZZ „Solidarność”.

Inicjator: *Zarząd Regionu Wielkopolska NSZZ „Solidarność”*

Teresa Majchrzak (1941–2021)

W latach 1985–1989 współpracowała z podziemnymi strukturami NSZZ „Solidarność” działającymi w Zakładach Przemysłu Metalowego im. Hipolita Cegielskiego w Poznaniu. Brała udział w kolportażu nielegalnych wydawnictw. Była zaangażowana w organizację działań prowadzonych przez środowisko Duszpasterstwa Ludzi Pracy przy Kościele Matki Boskiej Bolesnej w Poznaniu. Uczestniczyła w organizowaniu wart przy grobie księdza Jerzego Popiełuszki w Warszawie. Uczestniczyła w nielegalnej manifestacji zorganizowanej przez poznański oddział „Solidarności Walczącej” w dniu 28 czerwca 1989 roku, w 33. rocznicę Poznańskiego Czerwca 1966 roku.

Inicjator: *Stowarzyszenie „Poznański Czerwiec ‘56”*

Zenon Ratajczak (1932–2021)

Był jednym z organizatorów NSZZ „Solidarność” w Odlewni Żeliwa w Śremie – wszedł w skład komisji założycielskiej, a następnie został przewodniczącym komisji wydziału i członkiem prezydium komisji zakładowej „Solidarności”. Od 13 grudnia 1981 r. do 11 czerwca 1982 r. internowany w Ośrodku Odosobnienia w Gębarzewie. Po uwolnieniu kontynuował działalność opozycyjną w podziemnych strukturach „Solidarności” – zajmował się m.in. kolportażem biuletynów i ulotek na terenie Śremu, za co w dniu 3 października 1983 r. został zatrzymany i aresztowany. Oskarżono go m.in. o opracowywanie, drukowanie oraz kolportowanie ulotek. W dniu 8 listopada 1983 r. opuścił Areszt Śledczy w Lesznie. Sąd Rejonowy w Gostyniu wyrokiem z 1 marca 1984 r. skazał Zenona Ratajczaka na karę 1 roku pozbawienia wolności w zawieszeniu na 3 lata.

Inicjator: *Zarząd Regionu Wielkopolska NSZZ „Solidarność” w Poznaniu*

Janina Szablewska (1938–2018)

Była aktywnym uczestnikiem Powstania Poznańskiego Czerwca 1956 r. W dniu 28 czerwca 1956 r. w Poznaniu przyłączyła się do protestujących robotników i brała udział w rozbrajaniu posterunków MO w Puszczykowie, Mosinie i Czempiniu. Za swoją działalność 30 czerwca 1956 r. została zatrzymana i osadzona areszcie Wojewódzkiego Urzędu ds. Bezpieczeństwa Publicznego w Poznaniu, a następnie w Centralnym Więzieniu w Poznaniu. Areszt uchylono 13 września 1956 r. Decyzją Prokuratury Wojewódzkiej w Poznaniu z 6 listopada 1956 r. śledztwo przeciwko Janinie Szablewskiej zostało umorzone.

Inicjator: *Związek Powstańców Poznańskiego Czerwca 1956 r. „Niepokonani” w Poznaniu*

Kazimierz Śliwonik (1947–2015)

Członek NSZZ „Solidarność” w Pile. Oskarżony o kolportaż nielegalnych wydawnictw oraz wrogą działalność w Zjednoczeniu Sprzętu Oświetleniowego „Polam” w Pile. W sierpniu 1983 r. prowadzono wobec niego śledztwo, został zatrzymany pod zarzutem przetrzymywania i rozpowszechniania ulotek firmowanych przez RKW NSZZ „Solidarność” – Region Piła. Z aresztu zwolniony 21 października 1983 r. Dnia 28 stycznia 1984 r. Sąd Rejonowy w Pile skazał go na karę 1 roku pozbawienia wolności w zawieszeniu na 3 lata oraz karę grzywny za przechowywanie w celu rozpowszechniania ulotek i nielegalnych wydawnictw.

Inicjator: *Zarząd Regionu Wielkopolska NSZZ „Solidarność”*

Marian Józef Ziemiański (1951–2017)

W latach 1982–1989 był aktywnym działaczem podziemnych struktur NSZZ „Solidarność” na terenie ZSO Polam–Piła. Współorganizował pomoc dla internowanych i prześladowanych z powodów politycznych oraz ich rodzin. Brał udział w kolportażu nielegalnych wydawnictw oraz w akcjach malowania haseł antykomunistycznych na terenie Piły. Ze względu na swoją działalność był wielokrotnie przesłuchiwany przez funkcjonariuszy organów bezpieczeństwa państwa. Został aresztowany 24 września 1985 r. pod zarzutem kontynuowania działalności związkowej. Był więziony w Pile, następnie w Areszcie Śledczym w Szamotułach, skąd został zwolniony 8 października 1985 r.

Inicjator: *Zarząd Regionu Wielkopolska NSZZ „Solidarność” w Poznaniu*